

Evropska
komisija

ZA USPEŠNO IN INTEGRIRANO JADRANSKO- JONSKO REGIJO

*Regionalno
in mestno
politiko*

JUNIJ 2014

Europe Direct je storitev, ki vam pomaga najti odgovore
na vprašanja o Evropski uniji.

Brezplačna telefonska številka (*):
00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Informacije in večina klicev so brezplačni
(nekateri operaterji, telefonske govorilnice ali hoteli lahko klic zaračunajo).

Več informacij o Evropski uniji je na voljo v internetu (http://europa.eu/index_sl.htm).

Luksemburg: Urad za publikacije Evropske unije, 2014

ISBN 978-92-79-43155-5
doi:10.2776/3035

© Evropska unija, 2014

Reprodukcija je dovoljena z navedbo vira.

Fotografije na naslovnici: © Shutterstock.com – Sveti Stefan, Črna gora, Balkan, Jadransko morje

Fotografije na 3. strani: © Evropska unija/Gino de Lorenzo

Fotografije na notranjih straneh: © Shutterstock.com

Printed in Belgium

Vsebina

- 1** Zakaj jadransko-jonska regija potrebuje strategijo EU?
- 2** Za kaj gre? Kakšni so cilji?
  - 2.1** Modra rast
  - 2.2** Povezovanje regije
  - 2.3** Kakovost okolja
  - 2.4** Trajnostni turizem
- 3** Kaj sledi? Uresničevanje strategije v praksi

Dodatne informacije

1 Zakaj jadransko-jonska regija potrebuje strategijo EU?

Člani Sveta jadransko-jonske pobude (AIC) smo prepričani, da bo strategija EU za jadransko-jonsko regijo (EUSAIR) dala nov zagon za sodelovanje in investicije v korist vseh vpletenih ter za zagotavljanje miru in varnosti celotnega območja.⁹

*XVII. zasedanje Sveta jadransko-jonske pobude
Bruseljska deklaracija
13. maj 2014, Bruselj*

Za uspešno in integrirano jadransko-jonsko regijo

Jadransko-jonska regija je funkcionalno območje, ki ga določata predvsem jadranski in jonski morski bazen. Predstavlja dom več kot 70 milijonov ljudi in je ključna za geografsko kontinuiteto Evrope.

Strategija EU temelji na jadransko-jonski pobudi (⁹), ki je bila ustanovljena leta 2000 in povezuje osem držav: štiri države članic EU (Hrvaška, Grčija, Italija in Slovenija) in štiri države, ki niso članice EU (Albanija, Bosna in Hercegovina, Črna gora in Srbija).

Evropski svet z dne 13. in 14. decembra 2012 je od Evropske komisije zahteval novo makroregionalno strategijo za jadransko-jonsko regijo do

konca leta 2014, ki bi obravnavala številne pereče družbenoekonomske in okoljske izzive, s katerimi se sooča regija.

S pomočjo izkušenj, pridobljenih pri prejšnjih strategijah za regijo Baltskega morja (EUSBSR) in Podonavje (EUSDR), Komisija zdaj sprejema načrt obveščanja in ukrepanja za strategijo EU s posebnim poudarkom na jadransko-jonski regiji (EUSAIR). Ta nova strategija vključuje tudi pomorsko strategijo za Jadransko in Jonsko morje, ki jo je Komisija sprejela 30. novembra 2012.

Strategija EUSAIR bo s povečanjem privlačnosti regije, njene konkurenčnosti in povezovanja spodbujala gospodarsko rast in blaginjo v regiji. Njeni cilji zajemajo tudi zaščito morskega, obalnega in celinskega okolja ter ekosistemov.

Poleg tega naj bi strategija izboljšala integracijo držav kandidat in morebitnih kandidat v regiji z EU.

Izzivi in priložnosti, s katerimi se sooča regija

Danes lahko opazimo velike družbenoekonomske razlike med državami v regiji. Medtem ko je brezposelnost v nekaterih nizka, je v drugih tudi več kot 30-odstotna. Tudi bruto domači proizvod (BDP) na prebivalca se med državami močno razlikuje.

Velike razlike so pri cestni, železniški in pomorski infrastrukturi. Nujne so investicije v energetska omrežja za zagotavljanje varne in učinkovite dobave po vsej regiji.

Ekosistemi so pod velikim pritiskom zaradi vse večjih posegov človeka v morski in obalni prostor. Težave povzročajo prelov, neočiščene odplake, onesnaženje z nafto in plinom ter nezakonit lov ptic selivk.

Poleg potresne dejavnosti regijo ogrožajo tudi podnebne spremembe – poplave, suše, erozija tal in gozdni požari, ki so vedno bolj pogost pojav.

V okviru gospodarskih zmožnosti bi boljša koordinacija lahko prinesla koristi turističnemu sektorju, ki ga v regiji trenutno ne upravljajo in izrabljajo optimalno.

Poleg tega bi uprave in institucije v regiji lahko izkoristile priložnosti za modernizacijo in boljše povezave, med drugim za boj proti nezakonitemu priseljevanju in čezmejnemu kriminalu.

V kombinaciji z drugimi ukrepi je cilj ustvariti nove možnosti za pametno, trajnostno in vključujočo rast po vsej jadransko-jonski regiji. Veliko priložnost za razcvet in spremembo obličja regije ima na primer modro gospodarstvo.

Konferenca zainteresiranih strani o strategiji EU za jadransko-jonsko regijo, Atene, 6.–7. februar 2014

Z vidika mobilnosti je morski bazen naravna vodna pot globoko v EU. Zato obstaja velik potencial za boljše povezave med morjem in kopnim ter boljši intermodalni prevoz.

Obstaja tudi možnost za naložbe v energetske izboljšave, npr. pametna omrežja, izboljšanje energijske učinkovitosti in uporabo obnovljivih virov energije.

Izjemna naravna lepota območja in njegova bogata kulturna, zgodovinska in arheološka dediščina sta očitni potenciali za razvoj trajnostnega, odgovornega in raznolikega turizma.

Konkreten akcijski načrt

Komisija je v poročilu iz leta 2013 ⁽²⁾ poudarila, da se morajo nove makroregionalne strategije

osredotočiti na omejeno število dobro opredeljenih ciljev, ki jih je treba doseči s pomočjo jasnega akcijskega načrta. Cilj je torej prehod od „besed k dejanjem“ z opredelitvijo konkretnih prednostnih nalog za makroregijo in pri tem kar najbolj izkoristiti obstoječe institucije, zakonodajo in sredstva za hiter preobrat.

EUSAIR temelji na štirih tematskih stebrih:

- Modra rast.
- Povezovanje regije.
- Kakovost okolja.
- Trajnostni turizem.

Ob tem sta „krepitev raziskav, razvoja, inovacij ter malih in srednje velikih podjetij“ ter „krepitev zmogljivosti, vključno s komunikacijo“ dva vidika, ki prepletata oba stebra.

1 Medvladna jadransko-jonska pobuda je bila ustanovljena leta 2000 z namenom krepitve regionalnega sodelovanja za spodbujanje politične in gospodarske stabilnosti, s čimer bi ustvarili dobre temelje za evropske integracije.

2 Poročilo o dodani vrednosti makroregionalnih strategij, 27. junij 2013, COM (2013) 468 final.

2

Za kaj gre? Kakšni so cilji?

2.1

Modra rast

Modra rast je dolgoročna strategija za sprostitvev potenciala evropskih morij in obalnih območij. Zajema teme, kot so modra energija, akvakultura, pomorski in obalni turizem ter križarjenja, morski viri rudnin in modra biotehnologija.

Steber „modra rast“ bo spodbujal inovativno pomorsko in morsko rast v jadransko-jonski regiji, in sicer s spodbujanjem trajnostnega gospodarskega razvoja in ustvarjanjem delovnih mest ter poslovnih priložnosti.

Steber „modra rast“ se bo osredotočil na tri teme:

- Modre tehnologije.
- Ribištvo in akvakultura.
- Pomorsko in morsko upravljanje ter storitve.

Modre tehnologije

Jadransko-jonska regija trenutno ne izkorišča prednosti modrih tehnologij, ki bi ji jih lahko prineslo boljše sodelovanje.

Za spodbujanje modrih tehnologij v regiji bodo razvijali makroregionalne raziskave in razvoj (R & R) ter inovacijske platforme na področjih, kot so zelena mobilnost, globokomorski viri, biološka varnost in biotehnologije.

Vzpostavljeni bodo tudi makroregionalni svežnji v obetavnih sektorjih, kot sta zeleno ladjedelništvo in novi materiali, kar bo spodbudilo internacionalizacijo malih in srednje velikih podjetij (MSP). Ideja „kroženja možganov“, ki predvideva kroženje raziskovalcev med instituti, univerzami in podjetji, se bo uresničila. Za konec pa bodo novoustanovljena podjetja imela lažji dostop do financiranja in oglaševanja.

PRIMER PROJEKTA *Raziskovalna platforma za morsko robotiko*
Za spodbujanje uporabe morskih plovil brez posadke za podvodne operacije in operacije na morskem dnu, ki temeljijo na obstoječem sodelovanju med zainteresiranimi stranmi v regiji. Ta projekt lahko prispeva tudi k razvoju platform za makroregionalna omrežja četvornih vijačnic in poveže raziskave, poslovavnje, javni sektor in civilno družbo.

Ribištvo in akvakultura

Ribištvo in akvakultura sta pomembna sektorja za modro rast v jadransko-jonski regiji.

V okviru ribištva je cilj spodbujati trajnostne in odgovorne ribolovne prakse, ki bodo obalnim območjem zagotavljale stalne dohodke. To bo doseženo:

- z izboljšanjem zbiranja podatkov o ribolovnih območjih, spremljanjem in nadzorom,
- s sprejemanjem načrtov za upravljanje ribištva na ravni morskega bazena,
- z uskladitvijo standardov v regiji,
- z izboljšanjem veščin in zmogljivosti za izpolnjevanje pravil in standardov EU,
- s povišanjem dodane vrednosti lokalnih verig z morsko hrano,
- z razvojem tržne inteligence ter bolj preglednega trgovanja in obdelave.

Rast sektorja akvakulture v jadransko-jonskem bazenu trenutno onemogoča več ovir. Nekatere od teh so:

- omejen dostop do prostora in dovoljenj;
- razdrobljenost industrije;
- omejen dostop do semenskega kapitala ali posojil za inovacije;
- zamudni upravni postopki in birokracija.

Strategija predlaga spodbujanje trajnostne akvakulture z udeležbo zainteresiranih strani, uvedbo poenostavljenih postopkov in popostritvijo ponudbe izdelkov.

PRIMER PROJEKTA *Platforma za nadzor staleža rib*
Redno ocenjevanje staleža rib v Jadranskem in Jonskem morju ter ocena glavnih prvin za trajnostno upravljanje ribištva

Pomorsko in morsko upravljanje ter storitve

Države v jadransko-jonski regiji imajo različno upravno in politično strukturo, vlado in sisteme upravljanja. Za boljše morsko in pomorsko upravljanje ter storitve je potrebno usposabljanje in boljše usklajevanje dejavnosti načrtovanja.

To bo doseženo z izmenjavo podatkov, skupnim načrtovanjem in usklajenim upravljanjem z obstoječimi viri.

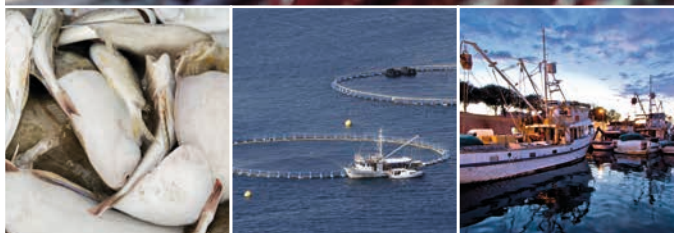
PRIMER PROJEKTA

Usklajeno pomorsko prostorsko načrtovanje

Zagotavljanje usklajenega pravnega okvira za gospodarske dejavnosti na morju z nadaljnjim razvojem projekta ADRIPLAN in umestitvijo vseh voda znotraj državnih pristojnosti s postopkom pomorskega prostorskega načrtovanja.

“Kot izpostavlja strategija modre rasti, imajo morja in oceani potencial za ustvarjanje velike gospodarske rasti in veliko prepotrebni delovnih mest. Jadransko-jonski narodi so že pokazali voljo za skupno reševanje izzivov, s katerimi se sooča regija.”

Maria Damanaki,
Evropska Komisarka
za pomorske zadeve in ribištvo

2.2 Povezovanje regije

Razdrobljenost jadransko-jonske regije je povzročila infrastrukturno neskladje, zlasti med državami članicami EU in državami, ki niso članice EU. Potrebne so boljše transportne in energetske povezave, ki so ključne za gospodarski in socialni razvoj regije.

Steber „povezovanje regije“ bo izboljšal prometno in energetska povezljivost:

- s krepitvijo varnosti in zaščite na morju ter razvojem sistema pristanišč;
- z ustvarjanjem zanesljivih transportnih omrežij in intermodalnih povezav z zaledjem;
- z vzpostavitvijo dobrega medsebojno povezanega in dobro delujočega notranjega trga z energijo.

Za doseg te ciljev se bo steber osredotočil na tri teme:

- Pomorski promet.
- Intermodalne povezave z zaledjem.
- Energetska omrežja.

Pomorski promet

Severnojadranska pristanišča so naravne poti v srednjo in vzhodno Evropo in bi lahko do leta 2030 pokrivala več kot 10-odstotni delež trga EU s kontejnerskim prometom, če bo zagotovljen dober železniški dostop do zaledja. Spodbujanje pomorskega prometa, kot tudi oblikovanje učinkovitih intermodalnih pristanišč za povezavo pomorskega prevoza z železniškim in cestnim, je zato ključnega pomena.

Za izboljšanje povezav znotraj regije in med njo ter preostalim delom EU je potreben uskladen pristop.

Ukrepi, zajeti v tej temi:

- Združevanje pristaniških dejavnosti in storitev v vsej regiji za povečanje prometa.
- Pogosta izmenjava podatkov med obalnimi državami s skupnim jadransko-jonskim sistemom spremljanja in obveščanja za ladijski promet za izboljšanje varnosti in zaščite pomorskega prometa v regiji.
- Razvoj pristanišč in pristaniških terminalov za pospeševanje pomorskega prometa, ladijskih zmogljivosti za kratke razdalje in čezmejnih povezav s trajekti.

PRIMER PROJEKTA

Izboljšanje in uskladitev spremljanja in upravljanja ladijskega prometa
Nadgradnja trenutnega sistema obveznega javljanja ladij v Jadranskem morju (ADRIREP) za zmanjšanje administracije in nepotrebne podvajanja podatkov, zbranih s pomočjo infrastrukture sistema za spremljanje in obveščanje za ladijski promet.

Intermodalne povezave z zaledjem

Intermodalne povezave z zaledjem je treba nadgraditi, da bodo primerne za povečan pomorski promet blaga. Ceste in železnice skupaj s celinskimi plovniimi potmi zagotavljajo pomembne mednarodne povezave z regijo.

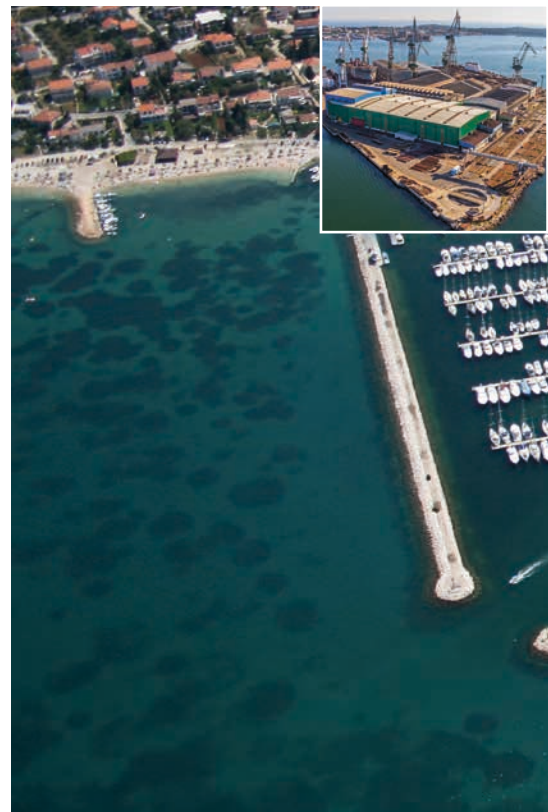
Pristanišča Jadranskega in Jonskega morja, kot tudi železnice in letališča, so neposredna vstopna točka v regijo iz tujine. Primeren transportni pristop upošteva vse naštetu in ob tem ne pozablja na okoljske vidike, gospodarsko rast in socialni razvoj.

Ukrepi, zajeti v tej temi:

- Razvoj celovitega omrežja na Zahodnem Balkanu, vključno z železnico, celinskimi

plovniimi potmi, vozlišči in središči ter priprava njihove integracije v Vseevropsko prometno omrežje (TEN-T).

- Izboljšanje dostopnosti do obalnih območij in otokov z optimiziranjem uporabe tovornih in potniških poti ter vključevanjem zasebnih in javnih zainteresiranih strani.
- Razvoj pomorskih avtocest z izboljšanjem cestne in železniške infrastrukture, ki povezuje pristanišče z zaledjem, izboljšana infrastruktura in rešitve ITS.
- Zagotavljanje boljših povezav v zračnem prometu znotraj regije in izboljšanje letalskih povezav regije s tujino.

Izboljšanje dostopnosti do obalnih območij in otokov

Spodbujanje sodelovanja med lastniki ladij, pristaniškimi upravami, javnimi organi, turističnimi podjetji in združenji za izboljšanje pomorskih povezav med sosednjimi državami, otoki in celino.

Energetska omrežja

Tri cilje energetske politike EU – konkurenčnost, varnost oskrbe in trajnost – je mogoče doseči le z medsebojno povezanim in delujočim notranjim trgov z energijo.

Za doseg te cilja so predvideni naslednji ukrepi:

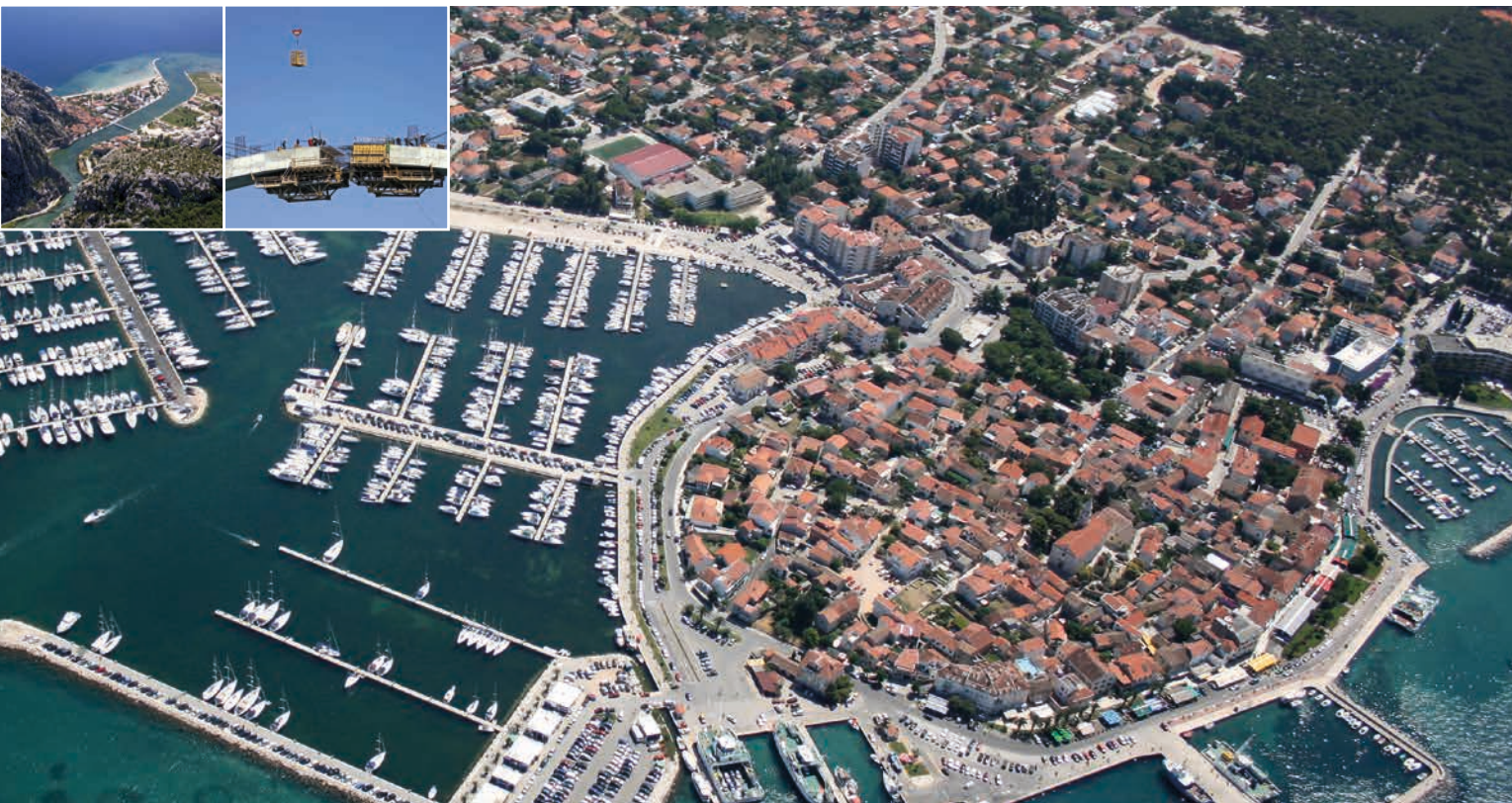
- Izboljšanje čezmejnih električnih povezav.
- Gradnja plinskega obroča v regiji za izboljšanje varnosti oskrbe in spodbujanje integracije trga.
- Vpeljava dobro delujočega trga z električno energijo z ustanovitvijo Pisanne za koordinirane dražbe, ki bo trgu zagotavljala večje prenosne zmogljivosti.
- Regulativni ukrepi za odstranitev ovir za čezmejne naložbe.

Odstranitev ovir za čezmejne naložbe

Koordinacija in uskladitev dovoljenj in predpisov.

“To je tretja evropska makrostrategija. Spoznali smo pomembnost politične zaveze in prizadevanj sodelujočih držav pri makroregionalnem pristopu. To bo ključ za uspeh te strategije.”

Johannes Hahn,
*Evropski Komisar
za regionalno politiko*

2.3 Kakovost okolja

Kakovost okolja je nujna za zagotavljanje gospodarske in socialne blaginje prebivalcev regije. Ta steber bo obravnaval kakovost okolja prek sodelovanja na regionalni ravni. Bolj natančno bo:

- zagotovil dobro okoljsko in ekološko stanje morskega in obalnega prostora do leta 2020;
- pomagal zaustaviti izgubo biotske raznovrstnosti in degradacijo ekosistemskih storitev v EU do leta 2020;
- izboljšal upravljanje z odpadki z zmanjšanjem odtekanja odpadkov in hranil v morja in reke.

Za doseg te ciljev se bo steber osredotočil na tri teme:

- Morsko okolje.
- Onesnaženost morja.
- Čeznacionalne kopenske habitate in biotsko raznovrstnost.

Morsko okolje

Grožnje obalni in pomorski biotski raznovrstnosti

Jadransko in Jonsko morje sta dom skoraj polovice vseh zabeleženih morskih vrst, ki živijo v Sredozemskem morju. Te so izpostavljene intenzivnemu ribarjenju, akvakulturi in razvoju obalnega območja, ki ogrožajo njihov naravni habitat. O ribolovu v manjših količinah ni dovolj informacij, nezakonita ribolovna oprema je nekaj običajnega ter ni zadostnega nadzora in uveljavljanja predpisov.

Za zagotavljanje trajnostne uporabe virov je potrebno usklajevanje dejavnosti, ki temeljijo na ekosistemu. To bo doseženo:

- s povečanjem znanja o pomorstvu glede pomorskega prostorskega načrtovanja, celostnim upravljanjem obalnih območij in uvedbo okvirne direktive o morskii strategiji,
- s krepitvijo čezmejnega omrežja v odprtih vodah zavarovanih morskih območij,
- s krepitvijo izmenjave najboljših praks med organi upravljanja zavarovanih morskih območij,
- z uveljavitvijo pomorskega prostorskega načrtovanja in celostnega upravljanja obalnih območij.

PRIMER PROJEKTA

Izmenjava najboljših praks med organi upravljanja zavarovanih morskih območij

Nadaljevanje dela v okviru omrežja zavarovanih jadranskih območij (AdriaPAN) in ustvarjanje omrežja organov upravljanja zavarovanih morskih območij Jadranskega in Jonskega morja za izmenjavo najboljših praks ter pripravo ukrepov za izboljšanje ekološkega stanja morij.

Onesnaženost vode

Intenziven pomorski promet neizogibno povzroča izlitja nafte in zvočno onesnaženje. Onesnaževanje iz rek je posledica nezadostnega čiščenja odpadnih voda kot tudi pretirane uporabe nitratov na kmetijskih zemljiščih. Morski odpadki povzročajo velike stroške lajijskemu prometu, poleg tega pa vplivajo na varnost in zdravje ljudi ter življenje v morju.

Predvideni ukrepi, zajeti v tej temi:

- usklajene naložbe v naprave za čiščenje vode in trdnih odpadkov;
- skupna prizadevanja za zmanjšanje morskih odpadkov v njihovem celotnem življenjskem ciklu;
- skupno načrtovanje in zmogljivosti za preprečevanje razlitja nafte in drugih primerov onesnaženja;
- osveščanje kmetov o negativnih učinkih pretirane uporabe nitratov.

PRIMER PROJEKTA

Obravnavamorskih odpadkov v njihovem celotnem življenjskem ciklu

Na podlagi projekta CleanSeaNet, ki zagotavlja analize morskih odpadkov, bodo razviti stroškovno učinkoviti ukrepi za obvladovanje te težave in politične možnosti za njeno reševanje.

Čeznacionalni kopenski habitati in biotska raznovrstnost

Podnebne spremembe bodo predvidoma bolj vplivale na naravne habitate in biotsko raznolikost jadransko-jonske regije kot drugje v EU. Tveganje vpliva podnebnih sprememb na biotsko raznovrstnost je mogoče zmanjšati s krepitvijo odpornosti ekosistemov, s čimer je povečana njihova sposobnost prilagajanja učinkom sprememb.

Sodelovanje bo osredotočeno tudi na zaščito in ohranitev kopenskih ekosistemov, zlasti čeznacionalnih habitatov in najbolj pomembnih krajinskih elementov za ptice selivke in večle mesojede živali.

Posebni ukrepi vključujejo:

- razvoj skupnih načrtov upravljanja za čezmejne habitate in ekosisteme;
- skupne načrte upravljanja za velike mesojede živali na ravni populacij in dejavnosti za dvig osveščenosti;
- usklajevanje in uveljavljanje nacionalnih zakonov z zakonodajo EU;
- zaščita in obnova mokrišč na obalnih območjih in kraških poljih;
- dejavnosti za dvig ozaveščenosti o okolju prijaznem kmetovanju.

PRIMER PROJEKTA

Razvoj skupnih načrtov upravljanja za čezmejne kopenske habitate in ekoobmočja

Nadaljnji razvoj projekta BE-NATUR z razvojem orodij za boljše upravljanje in izvajanje mest NATURA 2000 (reke, jezera in obalna območja).

Po letih težkih političnih in gospodarskih okoliščin ima jadransko-jonska regija svetlejšo prihodnost. Z zagotavljanjem celostnega okvira za usklajevanje politike in teritorialnega sodelovanja bo regija s pomočjo strategije postala boljši kraj za življenje, delo in uživanje. Lahko postane vzor za rast, delovna mesta in ideje ter prehod v druge dele sveta. S skupnimi prizadevanji lahko regijo dobro pripravimo na izzive in priložnosti 21. stoletja.⁹

Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o strategiji EU za jadransko-jonsko regijo

2.4 Trajnostni turizem

Razvoj potenciala regije v smislu trajnostnega turizma je mogoče pospešiti z inovativnimi in kakovostnimi turističnimi proizvodi in storitvami. Pomembno je tudi odgovorno turistično vedenje vseh akterjev v sektorju.

Glavni cilji tega stebra so:

- popestritev makroregijskih turističnih proizvodov in storitev ter odpravljanje težav sezonskega turizma,
- izboljšanje kakovosti in inovativni pristopi.

Za dosego teh ciljev se bo steber osredotočil na dve temi:

- Pestrejša turistična ponudba.
- Trajnostno in odgovorno upravljanje s turizmom.

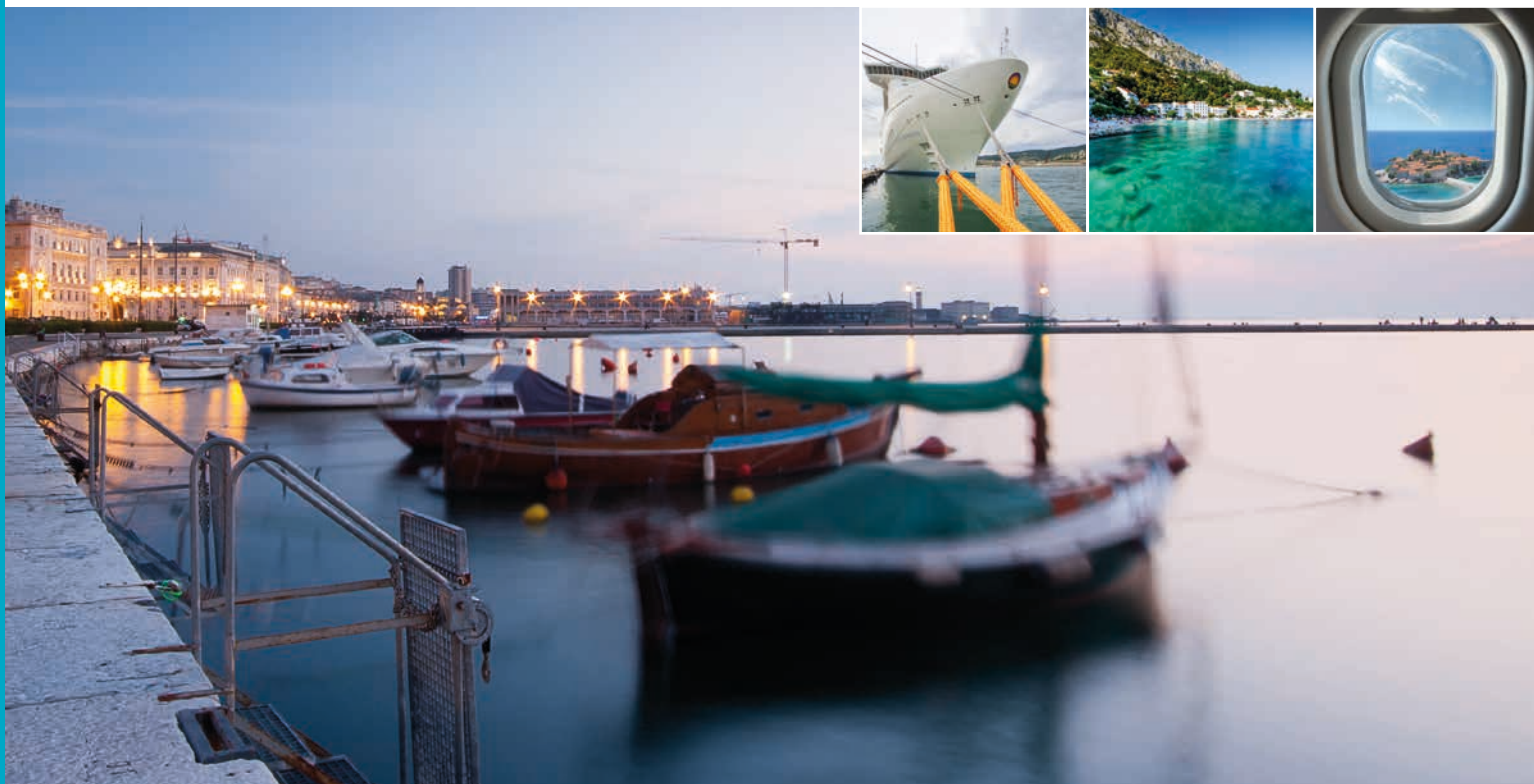
Pestrejša turistična ponudba

Čeprav je turizem že ena najhitreje rastočih gospodarskih dejavnosti v regiji, njena naravna, kulturna, zgodovinska in arheološka dediščina še ni v celoti izkoriščena.

Skupno sodelovanje na makroregijski ravni bo pospešilo prizadevanja za trajnostno pestrejšo ponudbo turizma s ciljem zmanjšanja odvisnosti sektorja od sezonskega modela in za omejitev vpliva turizma na okolje.

Za dosego teh ciljev so načrtovani naslednji ukrepi:

- Razvoj jadransko-ionske „znamke“ in skrb za to, da bodo njene vrednote v skladu s proizvodi in storitvami regije.
- Popestritev ponudbe v sektorju križarjenj in navtike ter njihova širitev v gospodarstvo obalnega zaledja.
- Ustanovitev platforme za razvoj in raziskave z univerzami, raziskovalnimi središči in poslovno skupnostjo za razvoj novih turističnih proizvodov in storitev.
- Promocija novih pohodnih, kolesarskih in jadrlnih turističnih poti itd.
- Vključevanje jadransko-jonske kulturne dediščine v sodelovanju s sektorjem za kulturo.
- Izboljšanje dostopa do turističnih proizvodov in storitev za starejše osebe, invalide, skupine z nizkimi dohodki itd.

*Razvoj jadransko-jonske „znamke“
Promocija jadransko-jonske „znamke“
kot znamke raznolikih turističnih
proizvodov in storitev, namenjenih
skupinam globalnih popotnikov.*

Trajnostno in odgovorno upravljanje s turizmom

Trajnostni turizem v regiji ni tako razvit, kot bi moral biti. Upravljanje turističnih dejavnosti ni vedno ustrezno, kar ima lahko negativen vpliv na obalno, morsko in zaledno okolje. Potreben je razvoj tržnega, a trajnostnega pristopa.

Predvideni ukrepi, zajeti v tej temi:

- postavitve omrežja trajnostnih turističnih podjetij ter svežnjeve za spodbujanje

inovacij in ustvarjanje sinergije z dopolnilnimi sektorji,

- zagotavljanje sredstev za inovativna in trajnostna nova turistična podjetja, mala in srednje velika podjetja in podružnice univerz, ki bodo sektorju zagotovile nove proizvode in storitve,
- promocija regije na svetovnih trgih s pomočjo trženja in oglaševanja,
- razširitev turistične sezone na vse leto s predstavitvijo jadransko-jonske regije kot odličnega cilja izven sezone za starejše generacije, konference itd.,
- zagotavljanje podjetniškega usposabljanja na področju turizma,
- sestava jadransko-jonske listine za trajnostni in odgovorni turizem, namenjen zaposlenim v sektorju.

*Olajšanje dostopa do finančnih
sredstev za nova turistična podjetja
Razširitev „financiranja jadransko-
jonskega trajnostnega turizma“ za razvoj
inovativnih finančnih instrumentov za lažji
dostop do semenškega in tveganega kapitala.*

Prepletajoči vidiki

„Krepitev raziskav, razvoja, inovacij ter malih in srednje velikih podjetij“ ter „krepitev zmogljivosti, vključno s komunikacijo“ sta dva prepletajoča se vidika, pomembna za stebre modre rasti, povezovanja regije, kakovosti okolja in trajnostnega turizma. Ključni vidiki so prisotni v vsakem stebri.

Poleg prepletajočih se vidikov je med horizontalna načela vključeno tudi zmanjševanje učinkov podnebnih sprememb in prilagajanje nanje ter obvladovanje tveganja naravnih nesreč.

Modra rast

- Dejavnosti v okviru „pomorskega in morskoga upravljanja in storitev“ zahtevajo izboljšane administrativne in institucionalne zmogljivosti za podporo javnemu sektorju.

- Dejavnosti v okviru „ribištva in akvakulture“ zajemajo krepitev upravljanja, nadzor in opazovalne veščine.
- Dejavnosti v okviru „modre tehnologije“ in „ribištva in akvakulture“ lahko veliko pridobijo, če se več pozornosti namenja raziskavam in inovacijam.

Povezovanje regije

- Izboljšanje institucionalnih in upravnih zmogljivosti nacionalnih in regionalnih teles, odgovornih za promet, bo pospešilo modernizacijo.
- Komunikacija in dvig ozaveščenosti sta pomembna za aktivno sodelovanje v postopku sprejemanja odločitev.
- Učinkovite naložbe v prometna in energetska omrežja zahtevajo inovativne pristope, povezane z najnovejšimi raziskavami.

Kakovost okolja

- Krepitev zmogljivosti in komunikacija sta nujni za učinkovite okoljske dejavnosti.
- Boljše raziskave in inovacije so potrebne za pridobitev zanesljivih podatkov za oceno izhodiščnega stanja in posledično spremljanje napredka.
- Obstaja tudi jasna potreba po izmenjavi obstoječega znanja in znanstvenih sredstev.

Trajnostni turizem

- Razvoj malih in srednje velikih podjetij ter načrtovanje zmogljivosti sta lahko koristna za zasebnike in javne organe, ki morajo sodelovati.
- Dobra komunikacija in dvig ozaveščenosti sta nujni za spodbujanje trajnostnega in odgovornega turizma ter reševanje težav sezonskega turizma.

Jadransko-jonska regija

3

Kaj sledi? Uresničevanje strategije v praksi

Usklajevanje obstoječega financiranja s strani EU in nacionalnega financiranja

Strategija EUSAIR bo mobilizirala in uskladila instrumente obstoječega financiranja s strani EU in nacionalnega financiranja za vsako temo vseh štirih stebrov.

Precejšnje finančne vire zagotavljajo predvsem evropski strukturni in investicijski skladi (ESIF) za obdobje 2014–2020 kot tudi Instrument za predpristopno pomoč (IPA) za države, ki niso članice EU.

Makroregionalni pristop je že vključen v nove predpise za programsko obdobje 2014–2020. Sporazumi o partnerstvu in operativni programi za države EU (Hrvaška, Grčija, Italija in Slovenija) upoštevajo prihodnjo strategijo EUSAIR. Tudi strateški dokumenti držav, ki niso članice EU (Albanija, Bosna in Hercegovina, Črna gora in Srbija), se izrecno sklicujejo na strategijo.

Vključiti je mogoče tudi druge vire financiranja in tako povečati možnosti financiranja, ki podpirajo dejavnosti sodelovanja po vsej makroregiji.

Investicijski okvir za Zahodni Balkan (WBIF) zagotavlja finančno in tehnično pomoč za strateške naložbe, zlasti v razvoj infrastrukture, energetske učinkovitosti in zasebni sektor. Primerne projekte lahko s financiranjem in strokovnim znanjem podprejo tudi Evropska investicijska banka (EIB) in druge finančne institucije.

Na voljo so tudi sredstva, ki so pomembna za posamezne stebre:

- Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo ter Obzorje 2020, ki se osredotoča na modro rast kot eno od ključnih področij za RTD, lahko ponudita ključno podporo pri izvajanju dejavnosti in projektov v okviru 1. stebra.
- Instrument za povezovanje Evrope (CEF) za obdobje 2014–2020 v okviru drugega stebra podpira razvoj visoko učinkovitih, trajnostnih in učinkovito medsebojno povezanih vseevropskih prometnih omrežij na področju prometa, energije in digitalnih storitev.
- Sredstva programa LIFE so v okviru 3. stebra na voljo tudi državam, ki niso članice EU.
- V okviru 4. stebra je mogoče izkoristiti program COSME za mala in srednje velika podjetja.

Boljše upravljanje

Izkušnje z obstoječimi makroregionalnimi strategijami kažejo, da so dobri in stabilni mehanizmi upravljanja ključnega pomena za učinkovito izvajanje.

Poročilo Evropske komisije o upravljanju, objavljeno maja 2014, izpostavlja dve glavni potrebi:

- močnejše politično vodstvo in učinkovito sprejemanje odločitev;
- boljša preglednost in organizacija vsakodnevne dejavnosti.

Poročilo poudarja, da mora pri upravljanju obstajati tako politična kot operativna razsežnost, kjer resorna ministrstva in organi izvajanja določajo strateške cilje in odločajo, kako jih doseči, ter se nato organizirajo na način, ki omogoča strogo spremljanje izvajanja dela. Tako bodo rezultati jasnejši, učinek pa večji.

Dodatne informacije

Makroregionalne strategije EU:

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/macro_region_strategy/index_en.cfm

Strategija EU za jadransko-jonsko regijo:

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/adriat_ionian/index_en.cfm

Konferenca interesnih strani o strategiji EU za jadransko-jonsko regijo (Atene, 6.–7. februar 2014):

http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/adriat_ionian/index_en.cfm

Spletno mesto INTERACT:

http://www.interact-eu.net/macro_regional_strategies/macro_regional_strategies/283/14370

Jadransko-jonski morski bazen:

http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/sea_basins/adriatic_ionian/index_sl.htm

Študija o sodelovanju v okviru jadransko-jonskega morskega bazena:

Povzetek:

https://webgate.ec.europa.eu/maritimeforum/sites/maritimeforum/files/Exec%20sum%20Adr-Ion_31-3-2013.pdf
(analiza v podporo razširitvi jadransko-jonskega akcijskega načrta)

Celotno poročilo:

https://webgate.ec.europa.eu/maritimeforum/sites/maritimeforum/files/Report%202_21_03_2014.pdf

Brošura o modri rasti (podatki po državah in morskem bazenu):

http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/blue_growth/infographics

Če želite stopiti v stik z ekipo generalnega direktorata Evropske komisije za regionalno in mestno politiko, pošljite e-pošto na naslov: REGIO-EU-ADRIATIC-IONIAN-STRATEGY@ec.europa.eu

KAKO DO PUBLIKACIJ EVROPSKE UNIJE

Brezplačne publikacije:

- en izvod:
  - na spletni strani EU Bookshop (<https://bookshop.europa.eu/sl/home/>);
- več kot en izvod ter plakati in zemljevidi:
  - pri predstavništvih Evropske unije (http://ec.europa.eu/represent_sl.htm);
  - pri delegacijah v državah, ki niso članice EU (http://eeas.europa.eu/delegations/index_sl.htm);
  - pri službi Europe Direct (http://europa.eu/eurodirect/index_sl.htm) ali s klicem na telefonsko številko 00 800 6 7 8 9 10 11 (brezplačna številka za celotno EU) (*).

(*) Informacije in večina klicev so brezplačni (nekateri operaterji, telefonske govorilnice ali hoteli lahko klic zaračunajo).

Plačljive publikacije:

- na spletni strani EU Bookshop (<https://bookshop.europa.eu/sl/home/>).

Plačljive naročnine:

- pri komercialnih distributerjih Urada za publikacije Evropske unije (http://publications.europa.eu/others/agents/index_sl.htm).

